

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**МАТЕРІАЛИ МІЖВУЗІВСЬКОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
27 ТРАВНЯ 2020 РОКУ**

ХАРКІВ – 2020

УДК 37.013.42
ББК 74.60
А 43

За редакцією
доктора педагогічних наук, професора,
завідувача кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Васильєвої Марини Петрівни

Актуальні проблеми досліджень у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи: матеріали міжвузівської дистанційної студентської науково-практичної конференції 27 травня 2020 року / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 129 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 3 від 12.05. 2020 р.).

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2020.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2020.
© Васильєва М.П., 2020.

Ларіна Е.Р., Василенко О.М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФОРІЕНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У ЦЕНТРАХ ЗАЙНЯТОСТІ.....	47
Літвиненко Ю.С. ГОТОВНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ПЕРВИННОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	53
Пластун Т.І. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРИТ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї.....	58
Попова В.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДАХ.....	63
Сех М.І., Романова І.А. ГОТОВНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ БЛАГОДІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	67
Тепляк А.М. КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА ДЛЯ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ.....	75
Шерстньова М.С. КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДЛЯ РОБОТИ З ПРОФІЛАКТИКИ ВЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН ПІДЛІТКАМИ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.....	80
ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	85
Алексєєва Н.І. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ АЛКОГОЛІЗМУ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	85
Артюшенко В.В. РОЛЬ ЕТНОПЕДАГОГІЧНИХ ЗАСОБІВ У СОЦІАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ ПІДЛІТКІВ.....	87
Батрак А.С. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	88

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Алексєєва Н.І.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ АЛКОГОЛІЗМУ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Л.М. Макар

Актуальність проблеми алкоголізму, особливо серед підлітків, є актуальною і однією з найсерйозніших соціально-педагогічних проблем на сьогоднішній день. Сьогодні різко знижується вік першого знайомства дітей з алкоголем. За даними наркологічних служб 12% починають вживати спиртні напої в 8-12 років, а до 14-15 вже спостерігається систематичне вживання алкоголю. Початок зловживання алкоголю тісно пов'язаний з психологічними відхиленнями в поведінці підлітка. Адже алкоголь особливо активно впливає на несформований організм, поступово руйнуючи його.

Проблема вживання алкогольних напоїв досліджувалася протягом багатьох років такими вченими як: В. Заславський, Н. Максимова, А. Маюров, А. Капська, О. Яременко. Проблема впливу алкогольної залежності батьків на психологічний стан дітей та їх соціалізацію досліджувалася Г. Здравомисловим, М. Оржеховською, Ю. Похолінчуком, І. Смірноюю. Соціально-педагогічна робота з дітьми, схильними до вживання алкогольних напоїв вивчалася В. Грушко, Н. Максимовою, О. Яременком.

Активний алкоголізм серед підлітків - це велика соціальна проблема в колі інших соціальних проблем. Навколо цієї проблеми в країні складається несприятлива морально-психологічна атмосфера, яка виявляється в послаблення процесів суспільної протидії цьому явищу.

Отже, здійснений науковий пошук свідчить, що головні фактори виникнення у підлітків потреби у вживанні алкогольних напоїв: вікові особливості, несприятлива макросоціальна ситуація розвитку, відхилення у функціонуванні нервової діяльності.

Психологічні аспекти боротьби з підлітковим алкоголізмом полягають, перш за все, у виявленні психологічної готовності до вживання алкогольних напоїв, тобто таких психологічних особливостей підлітків, які роблять їх вразливими в процесі соціалізації особистості.

Таким чином. методика діагностики схильності до алкоголізму має бути спрямована на виявлення психологічної готовності підлітків до адиктивної поведінки, тобто мова йде про підлітків, схильних до адиктивної поведінки, які ще не мають фізичної залежності від алкоголю.

У процесі профілактичної роботи у підлітків повинні сформуватися стійкі установки щодо негативного впливу алкоголізму, необхідні вміння й навички для його попередження й подолання.

Наше дослідження включає три компоненти, котрі визначають поведінку підлітка: пізнавальний, який включає думки, уявлення, погляди; емоційно-ціннісний, який включає такі елементи як: емоції, переживання, спонукання; поведінковий, який включає стереотипи поведінки та звички. Саме ці компоненти формують установку підлітка, котра визначає його поведінку в конкретній ситуації.

У зв'язку з цим, під комплексною програмою соціально-педагогічної діяльності з профілактики алкоголізму у підлітковому віці у нашому дослідженні розуміємо як систему дій, що реалізується різними суб'єктами - практичним психологом навчального закладу, соціальним педагогом, класним керівником, адміністрацією навчального закладу, батьками учнів та представниками громадських організацій на діагностичному, інформаційно-просвітницькому та діяльнісно-рефлексивному етапах.

Метою діагностичного етапу є: виявлення схильності до залежної поведінки в підлітковому віці.

Інформаційно-просвітницький етап спрямовано на залучення підлітків до різних видів діяльності, метою якої є профілактика адиктивної поведінки і формування здорового способу життя.

Діяльнісно-рефлексивний етап передбачає залучення підлітків до контролю за ходом навчально-виховної діяльності (групові форми взаємоконтролю, самоконтроль); до участі у виправленні зроблених помилок, неточностей, осмислення їх причин (взаємо-і самоаналіз); надання можливості підліткам самостійно або за допомогою інших учнів порівнювати отриманий результат із критеріями еталону.

Відзначимо також, що комплексна програма передбачає здійснення роботи з учнями та їх батьками, а також педагогічним колективом навчального закладу та представниками громадських організацій. Так, робота з учнями включає в себе заходи, спрямовані на формування у підлітків уявлення про соціальні і психологічні наслідки алкоголізму, а також на забезпечення зайнятості учнів у вільний час, попередження бездоглядності неповнолітніх, яка відбувається в процесі спільної діяльності і спілкування в певних психолого-педагогічних умовах, зокрема: оформлення стенду «Шкода алкоголю на організм людини», позаурочне заняття «Нове покоління обирає здоров'я», круглий стіл «Саме цікаве в твоєму житті лише починається», бесіда «Історія появи алкогольних напоїв», молодіжна акція «Ні шкідливим звичкам».

Впровадження розробленої нами комплексної програми соціально-педагогічної діяльності з профілактики алкоголізму у підлітковому віці у навчальний процес Харківської гімназії № 43 засвідчив її позитивний вплив на формування стійких установок щодо негативного впливу алкоголю, вмінь і навичок для попередження і подолання алкоголізму, зокрема: думки, уявлення, погляди; емоції, переживання, спонукання; стереотипи поведінки та звички, що підтверджує ефективність розробленої програми й доцільність її застосування з метою формування в підлітків потреби бути здоровими через відмову від вживання алкоголю й алкогольних напоїв.